

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 910711/3

בבית הדין הרבני האזורי תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שטסמן – אב"ד, הרב אייל יוסף, הרב עידו שחר

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד ירון מידן)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד אורלי אסולין אברמוף)

הנדון: העברת משמורת לאם בשל ניצול האב את המשמורת המשותפת להסתת בן נגד האם

החלטה

א. עניינם המרגש והמורכב של הצדדים וילדיהם מתנהל בפנינו מזה למעלה מארבע שנים.

מדובר בסכסוך גירושין קשה ומורכב שממשיך לדמם גם לאחר סידור הגט. לדאבון לב, הקורבנות המרכזיים של הסכסוך המתמשך והמדמם הם ילדיהם של הצדדים [...]

ב. הסבב האחרון של הדיונים החל עת הגישו הצדדים בקשות שונות בעניין הילדים ומשמורתם. הבקשות נסבו סביב ישומן של המלצותיו של המומחה מטעם בית הדין, ד"ר ד' גוטליב, המלצות אשר אומצו על ידי ביה"ד בהחלטה מיום ט"ו בטבת תשע"ו (27.12.2015). נציין כי כתבי בית דין אשר הגישו הצדדים התאפיינו בהאשמות הדדיות חמורות.

ג. בדיון דחוף שהתקיים ביום כ"ב במרחשוון תשע"ז (23.11.2016) בבקשת האם למתן צו הגנה, פרץ העימות במלוא עוזו כאשר שני הצדדים מאשימים זה את זה בהאשמות חמורות.

מחד גיסא האשים האב את האם בהתעללות בכך, בהרעבתו ובהתנהגות פרוצה בנוכחותו.

מנגד, האם האשימה את האב בהתנהגות מטורפת לרבות איומים באובדנות, בשטיפת מוח ובהסתת הבן כנגדה, בשימוש בכך לקידום סדר יום חברתי פוליטי ובכיושה ("שיימינג") ברשת האינטרנט. ביה"ד עשה מאמץ גדול להרגיע את הצדדים והורה לאב לפעול לאלתר להשבתם כתיקנם של הסדרי השהות שהומלצו על ידי המומחה ושנגזרים מהמשמורת המשותפת.

בית הדין הודיע שיתקיים דיון נוסף במועד קרוב והבהיר שעל פי השקפתו השיפוטית העקרונית תנאי בל יעבור לזכותו של הורה למשמורת על ילדו הוא מחויבותו המוחלטת לעודד את הילד לקשר משמעותי עם ההורה השני.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ד. ביום כ' בכסלו תשע"ז (20.12.2016) קיים בית הדין דיון נוסף שאליו לא טרח האב לבוא. האם מסרה בדיון, כי זה למעלה מחודש שהיא מנותקת מהבן [...] וביקשה נרגשות את התערבותו הדחופה של ביה"ד. בו ביום, החליט ביה"ד להפנות את הצדדים למומחה ד"ר ד' גוטליב לצורך הערכת מצב נוספת. בית הדין גם התרה בצדדים שהפרה של החלטות ביה"ד תביא בין היתר לפסיקת הוצאות משפט, לרבות הוצאות משפט גבוהות לטובת אוצר המדינה.

ה. ביום ד' שבט תשע"ז (31.1.2017) הונחה על שלחנו של ביה"ד חוות דעת עדכנית של המומחה, ד"ר דניאל גוטליב.

בחוות דעת חריפה כותב המומחה כי האב, שבעבר פעל בהתאם להמלצותיו ועל פי החלטות ביה"ד, פועל היום בניגוד לכל מה שהומלץ והוחלט ואימץ כנגד האם גישה עוינת ביותר.

ד"ר ד' גוטליב קובע כי האב מסית את הבן כנגד האם עד כדי שלילת המוחלטת והאשמתה בכל דבר רע. ד"ר גוטליב מציין, שבחן את האשמות האב כנגד האם, אך בחינתו לא העלתה כל ממצא המצדיק את טענותיו והאשמותיו של האב. לא למותר לציין שמדובר ב'סיכוב נוסף' של טפילת האשמות שווא, שכן, גם בעבר האב האשים את האם בהאשמות חמורות שנבחנו ונשללו בחוות דעתו הקודמת של ד"ר גוטליב.

עוד נכתב בחוות הדעת, שהאב נמצא ב'מצב מלחמה' ורואה עצמו חלק ממאבק ציבורי כולל של אבות גרושים החשים מקופחים ופגועים מהחלטות של הערכאות השונות ורשויות הרווחה.

המומחה מציין כי דבריו של האב בדבר תמיכתו בקשר של הבן עם האם אינם אלא רטוריקה חלולה, שכן, בפועל הוא תומך ואף מעודד את הבן להתנתק מאמו.

ד"ר גוטליב מציין כי האב מוביל תהליך של ניכור הורי וכי ישנה סכנה ברורה וממשית שגם הבת תושפע מהאב ותתנכר לאמה. ד"ר גוטליב אף קובע חד משמעית שהתנהלותו של האב מסכנת את שני ילדיו.

המומחה ממליץ שהצדדים ישובו לאלתר אל ההסדר הקודם, ולפיו, הילדים יהיו עם כל הורה כמחצית הזמן, תוך קיום מפגשים טיפוליים לאם ולבן, ויצירת תמריצים שיגרמו לאב לשתף פעולה עם התהליך של שיקום הקשר בין האם לבנה. בנסיבות שנוצרו, ההמלצה היא על תמריצים שליליים מדורגים בדמות סנקציות כנגד האב בשלב ראשון והגבלת הסדרי הראיה בין האב לילדים בהמשך. במידת הצורך, ממליץ ד"ר גוטליב אף לשקול את העברת הבן למרכז חירום.

ו. ביום י"ז אדר תשע"ז (15.3.2017) קיים ביה"ד דיון נוסף במעמד הצדדים וב"כ.

אף שחוות הדעת של ד"ר גוטליב מציגה חזות קשה, מראית פני הצדדים בדיון הייתה קשה אף יותר.

הדיון היה טעון מאוד. האם הייתה נרגשת ונסערת. האב היה זועם ועל סף אובדן שליטה. ב"כ האם תבעה שביה"ד ייתן תוקף להמלצות ושתינתן החלטה על העברת הילדים למשמורת.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מלאה של האם תוך קביעת הסדרי שהות מפוקחים עם האב. מנגד, ב"כ הבעל דרש שביה"ד ידחה את חוות הדעת, ויקבל את בקשת האב שהבן יהיה במשמורתו המלאה. לקראת סופו של הדין, ובעקבות אמירות תקיפות של בית הדין, הציע ב"כ האב מתווה טיפולי לא מחייב.

דברי ד"ר גוטליב על מגמת האב להפוך את הסכסוך בין הצדדים לפרק במאבק ציבורי, באו לידי ביטוי מובהק בדברי ב"כ הבעל בדין, שבמרבית הזמן, במקום לייצג נאמנה את מרשו, נשמע כמי שמייצג מפלגה בהתהוות ותקף את 'כל העולם', החל מבתי המשפט ובתי הדין וכלה ברשויות הרווחה ובמשטרת ישראל.

ז. חובתו הראשונה והבסיסית של הורה היא להתעלות מעל 'מאבקיו הציבוריים' ורצונו העז להרע ולנקום בגרושתו ולהתנהל בצורה אחראית כשטובת ילדיו מול עיניו. התנהלותו של האב במקרה שלפנינו מדאיגה ומטרידה ומחייבת את התערבותו הדחופה של בית הדין.

על דרך כלל, ביה"ד מעדיף להשתמש בתמריצים חיוביים ולהימנע מנקיטת יד קשה. ונבהיר: נקיטת יד קשה אינה מיועדת חלילה כדי להעניש את הורה, אלא נועדת לסייע להורה המתנהל באופן לא נורמטיבי לשוב לאיזון ולמלא את תפקידו ההורי על הצד הטוב ביותר לטובת הילדים המשותפים.

מכל מקום, אנו משתדלים ככל כוחנו להימנע מדרך זאת ולהשפיע על הורים בדרכי נועם ובאמצעים מתונים מדורגים אחרים מ'ארגו הכלים השיפוטי' להתנהל באופן נורמטיבי, נכון ואחראי – כמצופה וכמחויב. יחד עם זאת, במקרים חריגים וקיצוניים אין מנוס מנקיטת יד קשה בדמות ביטול משמורת ושליטת הסדרי שהות.

ח. חוות דעתו של ד"ר גוטליב חד-משמעית. הילדים מצויים בסיכון ממשי בשל התנהלותו הנקמנית והלא-רציונאלית של האב. על אף זאת, היינו מתונים בדין.

הסכמנו להמתין ולתת הזדמנות נוספת לאב לחזור למסלול. קיווינו וציפינו שהתכונה תגבר. לצערנו, התקווה הכזיבה. האב ניצל בצורה צינית את העיכוב כמתן ההחלטה והמשיך בעידוד הניכור ההורי וברטוריקה נבוכה שאין מאחוריה דבר. האב אף לא טרח להתייצב לדיון נוסף שקבענו ליום כ"ד אדר תשע"ז (22.3.2017). הוא אף לא שלח הודעה.

בית הדין אינו יכול לעמוד מנגד ולראות ניכור הורי מחריף והולך.

בית הדין אינו יכול להתעלם מתחינתה וזעקתה של האם. איננו יכולים לקחת את הסיכון הממשי שגם הבת תצטרף לבן ותתנכר לאמה יולדתה.

ט. על כן, בהתאם לחוות דעתו ולהמלצותיו של המומחה ד"ר גוטליב ולאחר שיקול דעת, מחליט בית הדין כדלהלן:

1. החל מיום ד' ניסן תשע"ז (31.3.2017) ועד להחלטה אחרת של בית הדין יהיו שני הילדים [...] במשמורתה המלאה של האם. הסדר המשמורת המשותפת בטל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

2. החל מיום ד' ניסן תשע"ז (31.3.2017) ועד להחלטה אחרת של בית הדין יתקיימו הסדרי שהות בין האב ובין הבת [...] במסגרת מרכז קשר.
3. שירותי הרווחה יפעלו באופן מידי לשיקום הקשר ההורי בין הבן [...] והאם. האב ישתף פעולה בהליך המקצועי והטיפולי שייקבעו שירותי הרווחה בעניין.
4. בית הדין מסמיך את שירותי הרווחה על פי סעיף 19 וסעיף 68(א) לחוק הכשרות המשפטית האפוטרופסות לפעול ליישומה של החלטה זו.
5. בית הדין מחייב את האב, מר [פלוני], בתשלום של הוצאות משפט בסך 15,000 ש"ח לטובת האם גב' [פלונית]. בנוסף ישלם מר [פלוני] סך 15,000 ש"ח הוצאות משפט לאוצר המדינה.
6. ככל שהאב יתעשת ויחל להתנהל באופן נורמאטיבי ישקול בית הדין להחזיר את הסדר המשמורת המשותפת וייבחן בלב פתוח ובנפש חפצה כל בקשה של האב. ככל שהאב, חלילה, ימשיך בדרכו הרעה, ישקול בית הדין לחייבו בהוצאות משפט נוספות בסכומים נכבדים. החלטה זו תשלח למרכז לגביית קנסות, הוצאות ואגרות ברשות האכיפה והגבייה. החלטה זו מותרת בפרסום בכפוף להשמטת פרטים מזהים. ניתן ביום ג' בניסן התשע"ז (30.3.2017).

הרב עידו שחר

הרב אייל יוסף

הרב שלמה שטסמן – אב"ד